

Andrzej Zieliński

TEŻEC W 2002 ROKU

Słowa kluczowe: tężec, nadzór epidemiologiczny, Polska, rok 2002

Key words: tetanus, surveillance. Poland, 2002

W 2002 r. zarejestrowano 20 zachorowań na tężec w dziesięciu województwach (tab. I). Najwięcej zachorowań tj. 5 przypadków zarejestrowano w województwie małopolskim. W województwach lubelskim, mazowieckim, opolskim, podkarpackim, śląskim, wielkopolskim po dwa, a dolnośląskim, lubuskim i łódzkim po jednym zachorowaniu. Z pozostałych województw nie było zgłoszeń.

Podobnie jak w latach poprzednich nie stwierdzono zachorowań u osób poniżej 30 roku życia. Najwięcej zachorowań wystąpiło w grupie wieku od 60 do 69 lat (tab. II). Zano-towano tylko jeden zgon mężczyzny ponad 79 letniego.

Tabela I. Tężec w Polsce w 2002 roku. Zachorowania i zapadalność na 100 000 mieszkańców wg województw

Table I. Tetanus in Poland in 2002. Number of cases and incidence per 100 000 population, according to voivodeship

Województwo	2001		2002	
	Liczba zachorowań	Zapadalność	Liczba zachorowań	Zapadalność
Polska	21	0,05	20	0,05
1. Dolnośląskie	–	–	1	0,03
2. Kujawsko-Pomorskie	–	–	–	–
3. Lubelskie	2	0,09	2	0,09
4. Lubuskie	–	–	1	0,10
5. Łódzkie	2	0,08	1	0,04
6. Małopolskie	10	0,31	5	0,15
7. Mazowieckie	–	–	2	0,04
8. Opolskie	–	–	2	0,19
9. Podkarpackie	1	0,05	2	0,10
10. Podlaskie	1	0,08	–	–
11. Pomorskie	–	–	–	–
12. Śląskie	–	–	2	0,04
13. Świętokrzyskie	–	–	–	–
14. Warmińsko-Mazurskie	–	–	–	–
15. Wielkopolskie	4	0,12	2	0,06
16. Zachodniopomorskie	1	0,06	–	–

Tabela II. Tężec w Polsce w 2002 roku. Zachorowania, zapadalność na 100 000 mieszkańców oraz zgony wg płci i wieku
 Table II. Tetanus in Poland in 2002. Number of cases, incidence per 100 000 and deaths by age and sex

Grupy wieku	Mężczyźni			Kobiety			Ogółem			
	I. zach.	zapad.	zgony	I. zach.	zapad.	zgony	I. zach.	zapad.	zgony	%
0-19	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20-29	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
30-39	2	0,08	-	-	-	-	2	0,04	-	-
40-49	2	0,07	-	-	-	-	2	0,03	-	-
50-59	-	-	-	4	0,17	-	4	0,09	-	-
60-69	3	0,21	-	3	0,17	-	6	0,19	-	-
70-79	-	-	-	3	0,20	-	3	0,12	-	-
80 i >	1	0,41	1	2	0,34	-	3	0,36	1	33,3
Ogółem	8	0,04	1	12	0,06	-	20	0,05	1	5,0

W 2002 r. zachorowało na tężec 12 kobiet i 8 mężczyzn (tab. II). Pięć przypadków wystąpiło u ludności miejskiej, a piętnaście na wsi. Jak zaznaczono to już wielokrotnie, utrzymująca się na przestrzeni wielu lat przewaga liczby zachorowań ludności wiejskiej potwierdza zwiększenie ryzyka związanego z pracą w gospodarstwach rolnych, bezpośrednio na roli jak i przy obrządki inwentarza, przez osoby nie poddane szczepieniom i nie szczepione po zranieniu. W wywiadach w czterech przypadkach zachorowań podano brak szczepień, a w pozostałych siedemnastu brak było danych o szczepieniu. Nie zgłoszono ani jednego przypadku zachorowania na tężec po prawidłowo przeprowadzonym szczepieniu.

Jako wrota zakażenia w siedmiu przypadkach podano skaleczenie powierzchowne (otarcie), w czterech ranę kłutą oraz ranę ciętą, a w trzech ranę tłuczoną. W dwóch nie podano przyczyny. Oszacowane okresy wylegania choroby pozostawały w zakresie znanym z podręcznikowych opisów. Większość przypadków rozwinęło się w ciągu trzech tygodni od zranienia.

Podobnie jak w latach poprzednich nie odnotowano zakażeń szpitalnych. Od roku 1984 nie zanotowano również w Polsce przypadku tężca noworodków.

Wysoki stopień zaszczepienia dzieci i młodzieży przeciw tężcowi sprawia, że w tych grupach wieku tężec został niemal całkowicie wyeliminowany, a nieliczne zachorowania występują u ludzi powyżej czterdziestego roku życia. Jednak nie jest to choroba, którą można wyeliminować ze środowiska i zagrożenie ludzi nieszczepionych będzie występować zawsze w wypadku urazów z przerwaniem ciągłości powłok i zabrudzeniem rany. Dlatego ważne jest utrzymanie obecnego poziomu zaszczepienia dzieci i młodzieży przeciw tężcowi oraz zwrócenie pilniejszej uwagi na szczepienia po zranieniach oraz właściwe zaopatrzenie zranień. Szczególnie dotyczy to ludności w starszym wieku i osób mieszkających na wsi. Ważna jest rola lekarza pierwszego kontaktu, który powinien nie tylko interweniować w przypadkach do niego zgłaszanych, ale również szerzyć świadomość zagrożeń, jakie niesą zranienia oraz wiedzę na temat możliwości zapobiegania zachorowaniom na tężec. Łatwa dostępność szczepień i świadomość tej dostępności jest warunkiem utrzymania lub dalszego zmniejszenia zachorowań na tężec. Wskazane jest stosowanie szczepień przypominających u osób przewlekle narażonych na zanieczyszczenie rany w przypadkach otworek podudzi oraz szczepienie osób szczególnie narażonych na zranienia z racji wykonywanej pracy jak np. zatrudnieni w straży pożarnej.

A Zieliński

TETANUS IN 2002

SUMMARY

In last decade gradual decrease in numbers of reported cases of tetanus was observed. In 2002, 20 cases of tetanus (12 women and 8 men) were reported in Poland. All those cases were among people of age 30 or more. Only one man more than 79 years old died. All cases were unvaccinated or vaccination status was unknown. The data show effectiveness of vaccination program in younger age groups, but they also show need for promotion of post exposure prophylaxis, especially among older people both in rural and in urban areas. No case of neonatal tetanus was noted in Poland since 1984.

Adres autora:

Andrzej Zieliński
Zakład Epidemiologii Państwowego Zakładu Higieny
ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa